

Zdecydowanie większe nadzieje i wątpliwości wzbudza niejasny - zdaniem niektórych autorów - fragment Ewangelii św. Jana /2, 13-22/, zawierający ciekawy opis pobytu Chrystusa w świątyni jerozolimskiej. Oburzony obecnością w niej handlarzy i siedzących za stołami bankierów, Chrystus wypędził ich wszystkich ze świątyni, a następnie porozrzucił monety /kerma, aes/ i powywracał stoły. Święty Marek /11, 15-18/ dodaje następnie mało zrozumiałą uwagę: "i nie pozwolił /Jezus/, żeby ktoś przeniósł sprzęt jakiś /skeuos-vas/ przez świątynię" /11, 16/³⁸. Wprawdzie pojęcie skeuos, które występuje w tekście, użyte w l. mn. oznacza dobra lub majątek, to jednak charakter opisywanej sceny wskazuje, iż musi się ono raczej wiązać z pieniędzem i handlem. Do zbliżonej supozycji skłania również pośrednio łączenie w tekstach terminu skeuos z hebr. kēlim, jak i brzmienie lekcji Wulgaty. Według J. Massynberd Forda skeuos może oznaczać zarówno naczynie czy skrzynkę, używaną przez bankierów i handlarzy jak i pas skórzany lub torbę na pieniądze, a więc rzeczy niezbędne podróżnym, którzy udawali się do Jerozolimy z zamiarem dokonania zakupów, względnie złożenia przywożonych rzeczy w charakterze depozytu w świątyni³⁹. Na jej terenie - mimo zakazu Talmudu wchodzenia do świątyni z pieniędzmi - tradycyjnie prowadzono ożywioną działalność handlową, szczególnie bankierską, którą zajmowali się sulhani. Głównie ich zadania polegały na dokonywaniu wymiany obcych nominałów na miejscową monetę, większych jednostek na mniejsze i na realizowaniu klasycznych operacji bankowych. Istnieje szereg przekazów, które informują o skali tej działalności⁴⁰. Józef Flawiusz informuje w "Wojnie żydowskiej", iż Rzymianie po zburzeniu Jerozolimy podpalili skarbiec świątyni, zawierający "niezliczone mnóstwo pieniędzy" oraz cenne szaty i zdeponowane kosztowności. W innym miejscu jest mowa o zniszczeniu archiwum wraz ze skryptami dłużnymi.

38 Por. Mt 21, 12 nn.; Lk 19, 45 nn.; zob. również C. Roth, The cleansing of the Temple and Zach. 14, 21, "Novum Testamentum" 4/1960/ 174 nn.; J. Duncan-M. Derrett, Fresh light on the lost sheep and the lost coin, "New Testament Studies" 26/1980/ 53 nn.

39 J. Massynberd Ford, Money "bags" in the Temple /Mk 11, 16/, "Biblica" 57/1976/ 249 nn.

40 Por. Mt 21, 12; Berakh. 9, 5, 62 b; Shek. 1, 3.